

**VILNIAUS R. BUIVYDŽIŲ VIDURINĖS MOKYKLOS BUIVYDŽIŲ
IKIMOKYKLINIO UGDYMO SKYRIUS**

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

„MAŽAIS ŽINGSNELIAIS LINK DIDELIO KELIO“

Buivydziai, 2014

“Vaikams privalome duoti du dalykus - šaknis ir sparnus”

(Autorius nežinomas)

Parengė: Genrika Gricevič; Ivona Stecevič

TURINYS:

I. Bendrosios nuostatos.....	4
II. Ikmokyklinio ugdymo principai.....	6
III. Programos tikslas ir uždaviniai.....	7
IV. Ugdymo turinys.....	8
V. Ugdymo pasiekimų vertinimas.....	9
Pasiekimų vertinimo lentelės.....	10-14
VI. Literatūra.....	15

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Vilniaus rajono Buivydžių vidurinės mokyklos Buivydžių ikimokyklinio ugdymo skyrius yra Vilniaus rajono biudžetinė institucija, savo veiklą grindžia Lietuvos Respublikos Konstitucija, Švietimo ir kitais įstatymais, Vyriausybės nutarimais, steigėjo norminiais teisės aktais ir Buivydžių vidurinės mokyklos Buivydžių ikimokyklinio ugdymo skyriaus nuostatais. Buivydžių vidurinės mokyklos Buivydžių ikimokyklinio ugdymo skyrius bendradarbiauja su jos veiklai darančiais poveikį juridiniais ir fiziniais asmenimis (sveikatos, kultūros, švietimo institucijomis).

Buivydžių vidurinės mokyklos Buivydžių ikimokyklinio ugdymo skyriaus steigėjas – Vilniaus rajono savivaldybės taryba, identifikavimo kodas - 188701774, adresas Rinktinės g. 50, 09318, Vilnius.

Buivydžių vidurinės mokyklos Buivydžių ikimokyklinio ugdymo skyriaus veiklos koordinatorius – Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyrius.

Ugdymo forma – dieninė.

Pagrindinė veiklos rūšis – ikimokyklinis ugdymas.

Kalba – lenkų.

Ugdymo įstaigos darbo laikas – 10.5 valandų (nuo 7.00 iki 17.30).

Buivydžių vidurinės mokyklos Buivydžių ikimokyklinio ugdymo skyriaus programa siekiama tenkinti pagrindinius vaiko poreikius – saugumo, sveikatos ir užtikrinti vaiko teisę tinkamai ugdytis. Ugdymo programoje atsižvelgiama į individualiuosius ir specialiuosius (gabių, dvikalbių, socialinės atskirties aplinkoje augančių vaikų ir kt.) poreikius. Programa orientuota į vaiko poreikių tenkinimą: poreikį žaisti, judėti, kurti, pažinti, eksperimentuoti; kaimo vaikų poreikį bendrauti su bendraamžiais, poreikį kalbėti gimtąja kalbą, pažinti Buivydžių seniūnijos apylinkes ir jos žmones, sužinoti apie savo krašto etnines vertybes, kiekvieno vaiko individualius poreikius.

Buivydžių vidurinės mokyklos Buivydžių ikimokyklinio ugdymo skyrius įsteigtas 1985-09-09 Vilniaus rajono deputatų tarybos potvarkiu. Lietuvos Respublikos registre, Vilniaus rajono Buivydžių vidurinės mokyklos Buivydžių ikimokyklinio ugdymo skyrius įregistruotas 1995 m. kovo 2 d., registracijos Nr. 085773, kodas 191323886. Buivydžių vidurinės mokyklos Buivydžių ikimokyklinio ugdymo skyriaus buveinė – Buivydžių k., Buivydžių sen., 15026 Vilniaus r. Buivydžių vidurinės

mokyklos Buivydžių ikimokyklinio ugdymo skyrius randasi Vilniaus rajone, 42 km nuo Vilniaus miesto. Buivydžių kaimas tai graži vietovė, šalia miškai, ežerai ir upė Neris. Kaime yra bažnyčia, paštas, parduotuvės. Ne maža dalis gyventojų atvažiavo iš Baltarusijos, todėl kaime gyvena daug mišrių šeimų. Dauguma šeimų kalba yra lenkų, tačiau išlikusios tradicijos yra tiek lietuviškos, tiek lenkiškos.

Buivydžių vidurinės mokyklos Buivydžių ikimokyklinio ugdymo skyriuje komplektuojama viena ikimokyklinė grupė, kurioje ugdomi vaikai nuo 2 iki 6 metų. Buivydžių vidurinės mokyklos Buivydžių ikimokyklinio ugdymo skyrių lanko įvairių tautybių mišrių šeimų vaikai. Vaikai priimami iš Buivydžių kaimo ir kitų aplinkinių gyvenviečių: Punžonių, Kaniūkų kaimų. Priimant vaikus į darželį prioritetai teikiami: neįgaliesiems vaikams; vaikams, kuriuos augina tik vienas iš tėvų; tėvai yra moksleiviai ar studentai, besimokantys dieniniuose skyriuose; socialiai remtinų šeimų vaikai, kai šeimoje auga tris ir daugiau vaikų.

Įstaigoje dirba dvi auklėtojos, kurios rūpinasi vaikų ugdymu. Tai kompetentingi, gebantys keistis, aktyviai ieškantys naujovių ir jas įgyvendinantys asmenys. Pedagogai geba pagrįsti savo veiklą, ją sisteminti ir skleisti pozityvią darbo patirtį. Kūrybiškumas, greita orientacija, meilė ir pagarba vaikui, fantazijos, atsakingumas, darbštumas, kantrumas – ypatingi pedagogų sugebėjimai.

Šeimos ir pedagogų bendradarbiavimas – viena pagrindinių sąlygų, nulemiančių vaikų ugdymo sėkmę, todėl pedagogai ir tėvai stengiasi glaudžiai bendradarbiauti tarpusavy. Pedagogai mokosi iš tėvų suprasti kiekvieno vaiko reiškiamus signalus ir į juos atsakyti. Tėvai lankosi grupėje, apsikeičia su pedagogais reikalinga informacija. Vyksta tėvų susirinkimai, pokalbiai tarp tėvų ir pedagogų. Tėvai visokeriopai stengiasi padėti: kuria, atneša medžiagų, dalijasi savo gebėjimais, įgūdžiais. Numatomos ir bendravimo su šeima formos: individualūs pokalbiai su tėvais (žinių apie vaiko vystymąsi, elgesį su bendraamžiais pateikimas), grupės susirinkimai (grupės problemų aptarimas, supažindinimas su vaikų ugdymo programa, aptariami ugdymo variantai, klausimai dėl vaikų maitinimo, aktuali informacija tėvams pateiktoje lentoje (aktualių temų straipsniai, informacija, darbų parodėlės ir kt.), šeimos dalyvavimas tyrimuose (žodinės apklausos, anketos). Stengsimės, kad bendravimas tarp pedagogų ir tėvų būtų kuo nuoširdesnis, nes tai padeda sukurti vaikui palankią ugdymui aplinką.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Planuojant ugdymo turinį, metodus, parengiant priemones, numatant bendradarbiavimą su tėvais, vietovės bendruomenę, laikysimės šių ikimokyklinio ugdymo principų:

Humaniškumo principas:

- Pagarba vaiko individualybei, savitumui.
- Vaiko teisių pripažinimas: teisė turėti savo poreikius, teisė reikšti savo nuomonę.
- Vaiko aktyvumo ir dalyvavimo ugdymo(si) procese skatinimas, pripažįstant jį lygiateisiu partneriu suaugusiajam.
- Vaiko, kaip savo gyvenimo ir ugdymosi eksperto suvokimas ir pripažinimas.

Žaismingumo principas:

- Pripažįstamas vaiko poreikis žaisti, o ne mokytis formaliais būdais.
- Vaikų žaidimas traktuojamas, kaip jų gyvenimo būdas ir natūralus ugdymosi būdas.
- Pedagogas, stebėdamas vaiko žaidimą turi galimybę perprasti jo unikalų pasaulį.

Integralumo principas:

- Sudaryti sąlygas vaiko socializacijai.
- Garantuoti: psichinio, fizinio ir socialinio ugdymo(si) – vaiko pažinimo, jausminės ir veikos patirties, besiformuojančio vaizdo apie supantį pasaulį vientisumo darną.
- Garantuoti vaiko ugdymo darną šeimoje ir ikimokyklinėje įstaigoje.

Demokratiškumo principas:

- Siekti lygiavertės vaiko ir suaugusiojo partnerystės, kai aktyvus vaikas ir ugdytojas.
- Plėtoti tėvų ir pedagogų partnerystę.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas

Atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, ugdyti aktyvų, savimi ir savo gebėjimais pasitikinti, stiprią pažinimo motyvaciją turintį vaiką, saugoti ir stiprinti fizinę ir psichinę vaiko sveikatą, tenkinti svarbiausius poreikius: socialinius, pažintinius, prigimtinius, judėjimo, fizinio ir psichinio saugumo, bendradarbiavimo, pažinimo, asmeninio vertingumo, saviraškos, kultūros.

Uždaviniai

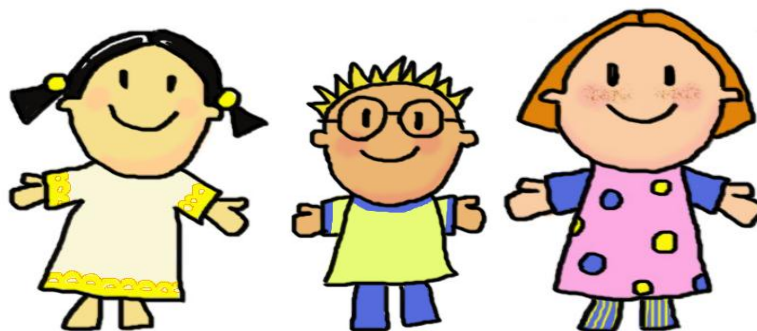
- Ugdyti teigiamą požiūrį į sveiką gyvenseną ir siekti, kad sveika gyvensena taptų socialinė norma.
- Žadinti vaiko poreikį pažinti aplinkinį pasaulį.
- Garantuoti vaikui saugius, turtingus, džiugius ir kūrybiškus metus, praleistus darželyje, gerbti ir palaikyti vaiko žaidimą, sudaryti sąlygas jo plėtotei.
- Skatinti veikti, bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais kartu plėtojant jo emocinę, socialinę ir kultūrinę patirtį.
- Saugoti ir stiprinti vaiko psichinę ir fizinę sveikatą, garantuoti jo saugumą, padėti adaptuotis naujoje ugdymosi aplinkoje, tenkinti aktyvumo ir judėjimo poreikį.
- Siekti bendradarbiavimo tarp pedagogų ir tėvų, įtraukiant į ugdomąją veiklą (šventes, ekskursijas, žaidimus).

IV. UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

Buivydžių vidurinės mokyklos Buivydžių ikimokyklinio ugdymo skyriaus programa orientuota į vaiką. Ikimokyklinio ugdymo programoje numatytas ugdymo turinys – tai tik orientyras, nevaržantis pedagogo, leidžiantis jam kūrybingai organizuoti savo veiklą, ją vertinti ir koreguoti, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko amžių, jo patirtį, vaiko bei grupės individualumą. Ugdymo būdus bei metodus pedagogai gali laisvai rinktis, lanksčiai, kūrybiškai taikyti siūlomą ugdymo turinį – planuoti veiklą, parinkti ugdomąją medžiagą.

Atsižvelgiant į mišriosios grupės poreikius, temos keičiamos atsižvelgiant į vaikų amžių, poreikius ir tėvų lūkesčius. Temos plėtojamos besiremiant įvairiais metodais, užtikrinant ugdymo turinio kaitą, lanksčiai integruojant ugdymo sritis, individualizuojant ugdymą, jo turinį orientuojant į vaiko gyvenimui ir ugdymuisi reikalingų kompetencijų plėtojimą. Tema siekiama susieti į visumą vaiko išgyvenimus, atradimus, bandymus. Siūloma ir pasirinkta tema gali būti ilgalaikė ir trumpalaikė, tapti vaikų, pedagogų, tėvų idėjų, sumanymų, kūrybos šaltiniu, apimant veiklą ne tik darželyje, bet ir už jo ribų.

Ugdymo turinys išdėstytas nurodant ugdytinas kompetencijas, tematiką, gebėjimus ir vertybines nuostatas, ugdymo metodus ir priemones.

UGDYMO PASIEKIMO VERTINIMAS

Vaiko pasiekimo vertinimas – neatsiejama kokybiško ugdymo proceso dalis, tai nuolatinis informacijos apie vaiko, jo ugdymo ypatumus bei daromą pažangą kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas.

Ugdymo pažangos ir pasiekimams vertinti, naudojami šie metodai: stebėjimas, veiklos produkto analizė, pokalbis, taikomasis tyrimas ir t.t. vaiko pasiekimai vertinami du kartus per metus, mokslo metų pradžioje ir pabaigoje, yra pildomi ugdymo pasiekimo lapai, taip pat ikimokyklinės grupės dienynas, vaiko darbeliai, grupės fotonuotraukos. Informacija apie vertinimą kaupiama ir analizuojama. Vertinant vaiko pasiekimus nustatoma vaiko vystymosi pažanga, pokyčiai, daromos išvados, numatomi tolesni ugdymo tikslai.

Tema: AŠ IR KITI

<i>Temos vaikų veiklai</i>	<i>Ugdytinos kompetencijos</i>	<i>Vaiko veiksenos</i>
<ul style="list-style-type: none"> • “Aš esu žmogus” • “Aš esu berniukas, aš mergaitė” • “Pažintis su draugais ir grupe” • “Aš tarp žmonių” • “Jaučiu, myliu, dėkoju” • “Aš noriu suprasti kitą” • “Šeimoje saugūs ir mylimi” • “Atrask, kas mus sieja” • “Mano elgesys. • Kitų palankumas ir saugumas” • “Aš gyvenu jausmų pasaulyje” • “Pabūsiu sau teisėju” • “Kodėl reikia taisyklių” • “Šeimos šventės ir tradicijos” • “Sustok, pagalvok, daryk” • “Dviese ir visi kartu. Kaip susirasti draugų” 	<p>Bendravimo ir bendradarbiavimo: Žino svarbią asmeninę informaciją ir geba pasakyti kitiems. Geba palaikyti ir puoselėti pasitikėjimo, supratimo, pagarbos, paramos, keitimosi patirtimi ryšį tarp vaikų ir suaugusiųjų. Geba planuoti veiklą, siekti rezultato, spręsti problemas, suvokia savo privalumus ir ribotumus.</p> <p>Socialinė: Ugdosi savigarbą, tikėjimą savimi ir savo sėkme. Geba saugiai elgtis, savo elgesiu siekia nepažeisti kitų teisių. Geba suprasti kito elgesį, gerbia kito nuomonę. Geba elgtis savarankiškai, supranta kas bloga ir kas gera, derina ketinimus ir veiksmus.</p> <p>Emocinė: Geba suvokti savo ir kito jausmus, emocines būsenas. Geba suprasti kito reakciją į jo reiškiamus jausmus. Geba suvaldyti savo jausmus, kad neišprovokuotų nepageidaujamų reakcijų.</p> <p>Pažintinė: Pažįsta save, savo kūną. Siekia pažinti kitus, lygina juos su savimi. Turi elementarių žinių apie saugų elgesį, savo teises ir pareigas.</p>	<p>Pasako vardą, pavardę, kiek metų, žino savo lytį. Pasako, ko nori, kuo domisi, ką mėgsta. Klausosi ir girdi kalbantįjį, mandagiai atsako į klausimus, paaiškina, pats klausia, kalbina, pasakoja, komentuoja savo, vaikų grupės, šeimos gyvenimą, elgesį ir kt. Geba diskutuoti, moka išklaudyti, reikšti savo nuomonę. Geba mandagiai bendrauti, gerbti vienas kitą. Kuria grupės taisykles. Stengiasi netrukdyti vienas kitam, dalytis žaislais, tariasi, siūlo, išklauso, derina ketinimus, veiksmus, pastebi ir priima, pats rodo dėmesį kitiems, pastebi ir įvertina mandagumo, atidaus bendravimo privalumus, pats stengiasi taip elgtis. Tyrinėja savo jausmus, kūną, kalbą, domisi kitais, jų veikla, daiktais, sumanymais, nuomone ir kt. Žaidžia socialinius žaidimus: vaidmeninius, sociodramas, situacijų modeliavimo žaidimus. Geba bendrauti su mažais pažįstamais žmonėmis. Atsižvelgdamas į situaciją, stengiasi tinkamai elgtis. Jaučiasi esąs šeimos, grupės narys. Jaučia atsakomybę už save ir grupę. Palygina save, koks yra dabar ir buvo anksčiau: pasako arba pavaizduoja keletą savo pasiekimų, susijusių su augimu. Domisi suaugusiųjų gyvenimu, pasitiki artimaisiais ir gerai pažįstamais suaugusiaisiais: seka jų pavyzdžiu, iš jų mokosi.</p>

Tema: **AUGU STIPRUS, SAUGUS IR SVEIKAS**

<i>Temos vaikų veiklai</i>	<i>Ugdytinos kompetencijos</i>	<i>Vaiko veiksenos</i>
<ul style="list-style-type: none"> • „Mažieji sveikuoliai“ • „Noriu augti sveikas ir žvalus“ • ”Judam, krutam – aš katytė, aš paukštelis, aš debesėlis” • “Mano kojelės – kad bėgiočiau” • “Aš panašus į kitus ir visiškai skirtingas” • “Mažieji sveikuoliai” • “Sveikas ir ligonis. Kodėl žmonės serga” • “Skanu – neskanu, sveika – nesveika” • “Kaip šiandien rengsimės?” • “Kaip aš augu?” • “Saugau save ir kitus” • “Drąsūs, stiprūs, vikrūs” • “Būsiu stiprus kaip tėtis” • “Mano dienele” 	<p>Sveikatos saugojimo: Geba nuo mažens rūpintis savo sveikata ir saugumu. Nori judėti, augti stiprus, ištvermingas, drąsus, sveikas. Geba derinti rankų judesius, atlieka manipuliacinius veiksmus. Geba laikytis asmens higienos taisyklių. Geba savarankiškai saugiai judėti, pasirinkti tinkamą žaidimą. Socialinė ir emocinė: Geba išreikšti save judesiu, kūno poza. Geba bendrauti ir bendradarbiauti su kitais. Geba suprasti savo ir kito išgyvenimus. Geba žodžiu išreikšti išgyvenimus, apibūdinti problemas.</p> <p>Pažinimo: Turi elementarių žinių apie maisto ir mitybos poveikį sveikatai. Pažįsta savo kūną, suvokia jo galimybes, siekia visapusiškai pažinti save. Turi elementarių žinių apie ligas ir kaip jų išvengti. Turi elementarių žinių apie vaistus ir žalingus įpročius.</p> <p>Meninė: Geba improvizuoti, kurti judesius. Geba laisvai, koordinuotai judėti.</p>	<p>Aktyviai veikia grupėje, salėje ir lauke. Fizinio ugdymo, ryto mankštos, laisvos veiklos metu išbando judėjimą vietoje, keičiant padėtis, judėjimą skirtingu tempu, skirtingomis kryptimis. Išbando įvairius vaikščiojimo, ropojimo, šliaužimo, lindimo, šokinėjimo, kamuolio mėtymo, gaudymo būdus ir t.t. Lavina(si) rankų, kojų, kūno judesių tikslumą, taisyklingo kvėpavimo įgūdžius, koordinaciją, jėgą, ugdomi taiklumą, kūno saviraiškos gebėjimą ir kt. Derina jutimus ir motoriką ryšiuose akis – ranka – daiktas. Sužino, kur ir kaip judėti saugu ar pavojinga. Įvairiai judėdamas tyrinėja supančią erdvę, sportines priemones. Atlieka saviruošos, asmens higienos darbus - naudojami nosinaite, šukomis, prausiasi muilu, rankšluosčiu, tualetu, valosi dantis. Teisingai naudojami stalo įrankiais, mandagiai elgiasi prie stalo, tvarkingai valgo. Savarankiškai apsirengia ir nusirengia. Rungtyse, estafetėse išbando savo jėgas, vikrumą, drąsą, išmoka laimėti ir pralaimėti. Su draugais ir pedagogais dalinasi džiugiais ir skaudžiais išgyvenimais. Žaidžia tradicinius, sportinius žaidimus, žaidimus su taisyklėmis, atlieka fizinius pratimus. Saugiai reiškia savo emocijas, laikosi susitarimų, taisyklių, tvarkos.</p>

Tema: AŠ IR GAMTA

<i>Temos vaikų veiklai</i>	<i>Ugdytinos kompetencijos</i>	<i>Vaiko veiksenos</i>
<ul style="list-style-type: none"> • „Mano žaislai“ • “Kas ropoja” • “Miško gyventojai” • “Gyvūnai – mūsų draugai” • “Paragauk ir paskanauk” • „Kelionė aplink pasaulį“ • “Tamsiais rudens vakarais” • „Aš gyvenu Buivydžiuose“ • “Žiemos stebuklai” • “Augalų gyvybės ratas” • “Už švarią žemę” • “Įkelkim inkilėlį” • “Paukščių koncertas” • “Atradimų išvykos” • “Mėnulis – tėvelis, Saulelė – motulė” • “Žolynėlių paslaptys” 	<p>Pažintinė: Domisi artimiausia gamtine aplinka, pasauliu. Geba ieškoti ir gauti informacijos apie gamtos reiškinius, gyvūnus, augalus. Išbando vis kitus pasaulio pažinimo būdus. Geba eksperimentuoti, tyrinėti, išgyventi, atrasi, vertinti.</p> <p>Socialinė: Pažįsta pasaulį kaip nedalomą visumą, pratinasi jame atitinkamai elgtis bei vertinti viską, kas jį supa. Geba matyti gamtos grožio ekologinę vertę, kurti jį savo aplinkoje, pajusti Žemės ir Dangaus paslaptį, didybę. Ugdomi meilę, atsakomybę gamtai ir aplinkai. Suvokia savo veiklos poveikį gamtai, augalų bei gyvūnų metūritmą, augimui ir gyvenimui būtinas sąlygas ir kt. Ugdomi pagarbą šventais laikytiems gyvūnams, augalams, Gyvybei šalia savęs, Žemei.</p> <p>Meninė: Geba gamtoje ir aplinkoje patirtus įspūdžius išreikšti meninės raiškos priemonėmis.</p> <p>Sveikatos saugojimo: Suvokia oro, vandens, žemės ir ugnies naudą. Žino kai kuriuos tradicinius vaistinius augalus. Žino, kad yra naudingi ir žalingi žmogui augalai.</p>	<p>Klausinėja, stebi, tyrinėja gyvūnus, paukščius, augalus, medžius, negyvą gamtą, orą, gamtos reiškinius, vandens telkinius, vietas, dangaus šviesulius ir kūnus, dienos ir nakties kaitą, metų tėkmę ir kt. Domėdamasis viskuo kas jį supa, vaikas įvaldo kai kurias pasaulio pažinimo priemones, pažįsta elementarius dėsningumus ir priežastinius ryšius. Pažįsta ir supranta gamtą, aplinką, pajunta laiko tėkmę, gamtos ir žmogaus gyvenimo ritmo bendrumą. Atranda nauja ir išgyvena pažinimo džiaugsmą. Nusiteikia tyrinėti, bandyti, mėginti, būti veiklus, išradingas. Aiškinasi, matuoja, gretina, lygina, grupuoja, modeliuoja ir kt. Pasakoja, pavadina, klausinėja apie gamtą, gamtos reiškinius. Ieško informacijos enciklopedijose, knygose, nuotraukose, paveikslėliuose ir kt. Visais pojūčiais tyrinėja tai kas aplink – išžiūri, įsiklauso, uodžia, ragauja, liečia, atranda gyvūnų, paukščių, augmenijos panašumus ir skirtumus, žmogaus ryšį su gamta, gyvūnija, augalais perimant tradicinį požiūrį į gyvūniją, augmeniją, gamtą, atranda jų naudą, žalą ir kt. Prižiūri ir globoja gyvūnėlius, paukštėlius, gėles, kitus augalus esančius grupėje, darželio kieme. Klausosi pasakų, eilių, dainų, padavimų, sakmių, mišlių.</p>

Tema: AŠ – KŪRĖJAS

<i>Temos vaikų veiklai</i>	<i>Ugdytinios kompetencij</i>	<i>Vaiko veiksenos</i>
<ul style="list-style-type: none"> • „Spalvos ir spalviukai” • “Aš sukūriau mažytį pasaulį” • “Pažinimo, tyrinėjimų ir atradimų savaitė” • “Pasakų skrynelę pravėrus” • “Muzikos šalyje” • “Stebuklingas mūsų jausmų pasaulis” • “Kuo būsiu užaugęs” • “Vaikai – vaikams” • “Pilna kraitelė mano darbelių” • “Gėrį ir grožį kuriame drauge” 	<p>Meninė: Reiškia save dailės pagalba, geba matyti, mąstyti ir jausti vaizdu. Reiškia save muzikos pagalba – garsais ir elementaria muzikine kūryba, geba klausyti ir girdėti save ir kitus, suvokti ir jausti muziką. Reiškia save dramatinės pagalba, jungdamas visas meninės raiškos priemones. Turi poreikį kurti, dalyvauti meninėje veikloje, suvokia ir vertina meno kūriniai.</p> <p>Socialinė: Dailės, muzikos, vaidybos pagalba atskleidžia savo pomėgius ir gabumus. Žaidybinės, vaidybinės veiklos metu “atranda” save, socialinius gebėjimus, pasitikėjimą ir teigiamą savęs vertinimą.</p> <p>Pažintinė: Saviraiškos procese pajunta, pažįsta, suvokia ir išbando įvairias meninės raiškos priemones.</p> <p>Komunikacinė: Geba bendrauti, keistis patirtimi, pažįsta save ir juos supantį pasaulį. Žaidimo forma sąveikaudamas su aplinka, gamta, žmogaus sukurtais daiktais, meno kūriniais, perima estetinę kultūrą.</p> <p>Emocinė: Patiria atradimo malonumą, išgyvena kūrybos džiaugsmą, pasitenkinimą, sėkmės jausmą, teigiamai nusiteikia meninei veiklai ir menui.</p> <p>Etninė: Suvokia lietuvių muzikinį folklorą kaip specifinę tautos kultūros dalį, kurioje sukaupti kilniausi žmonių jausmai, mintys, nuostatos, fantazija. Folkloro pagalba perima etnines bei dvasines tautos vertybes.</p>	<p>Dailė: Piešia, tapo, aplikuoja, štampuoja, lipdo, konstruoja, išbando įvairius išraiškos būdus, technikas, priemones, medžiagas.</p> <p>Muzika: Dainuoja, klausosi muzikos, juda, šoka, žaidžia garsais, muzikavimą sieja su kitomis veiklos rūšimis – žaidimu, darbu, piešimu ir kt.</p> <p>Vaidyba: Vaidina - junga raiškų judesį, mimiką, žodį, jautrumą muzikai, etnokultūrai, spalvai, formai, gamtos reiškiniams, augalų, gyvūnų ir žmogaus veiklos imitavimą. Perpranta žaidimo-vaidinimo siužetą, jį improvizuoja, atskleidžia. Savarankiškai pasigamina žaislusiužetiniams-vaidmeniniams žaidimams, dovanėlių draugams, tėvams, papuošalų grupei. Kuria ir puošia savo aplinką, tam naudodami savo kūrybos darbelius. Kuria, improvizuoja, padainuoja savo vardą, sugalvoja melodiją mįslei, patarlei, išreiškia tam tikrą nuotaiką garsais, judesiu, spalva. Išbando ir derina saviraišką bei kūrybą su vaizdu, žodžiu, judesiu, garsu, balsu. Mokosi vaizdų kalbos, išreikšti save parenkant balso intonaciją, susipažįsta su balso ir kalbos ypatumais ir galimybėmis, pratinasi raiškiai artikuliuota ir intonuoti, raiškiai tarti. komentuoja, aptaria savo, draugų, dailės kūrinius ir kt.</p> <p>Suvokia, jog meno kūriniai mums kalba apie kito žmogaus jausmus, nuotaiką, išgyvenimus, požiūrį į daiktus, reiškinius ir kt. Dalyvauja saviraiškos ir kūrybos projektuose, parodose, koncertuose, festivaliuose, spektakliuose kt.</p>

Tema: **KALBOS ŽODELIAI**

<i>Temos vaikų veiklai</i>	<i>Ugdytinos kompetencij</i>	<i>Vaiko veiksenos</i>
<ul style="list-style-type: none"> • “Mano knygelės” • “Pastebėk ir pavadink” • “Svečiuose pasaka” • “Šilti jausmai baltais žodeliais sninga” • “Mus kalbina knygos lapeliai” • “Baltos lankelės – juodos avelės” • “Šimtai kalbų” • “Kai knygelė gimsta” 	<p><i>Bendravimo ir bendradarbiavimo:</i> Žino svarbią asmeninę informaciją ir geba pasakyti kitiems. Geba palaikyti ir puoselėti pasitikėjimo, supratimo, pagarbos, paramos, keitimosi patirtimi ryšį tarp vaikų ir suaugusiųjų. Geba planuoti veiklą, siekti rezultato, spręsti problemas, suvokia savo privalumus ir ribotumus.</p> <p><i>Socialinė:</i> Ugdomi savigarbą, tikėjimą savimi ir savo sėkme. Geba saugiai elgtis, savo elgesiu siekia nepažeisti kitų teisių. Geba suprasti kito elgesį, gerbia kito nuomonę. Geba elgtis savarankiškai, supranta kas bloga ir kas gera, derina ketinimus ir veiksmus.</p> <p><i>Emocinė:</i> Geba suvokti savo ir kito jausmus, emocijas būsenas. Geba suprasti kito reakciją į jo reiškiamus jausmus. Geba suvaldyti savo jausmus, kad neišprovokuotų nepageidaujamų reakcijų.</p> <p><i>Pažintinė:</i> Pažįsta save, savo kūną. Siekia pažinti kitus, lygina juos su savimi. Turi elementarių žinių apie saugų elgesį, savo teises ir pareigas. Pratinasi realiai gyventi mažoje bendruomenėje, įgydamas vis daugiau žinių ir patyrimo apie šeimą, draugus ir draugystę, kaimynus, kaimynystę, žmonių darbą.</p>	<p>Pasako vardą, pavardę, kiek metų, žino savo lytį. Pasako, ko nori, kuo domisi, ką mėgsta. Klausosi ir girdi kalbantįjį, mandagiai atsako į klausimus, paaiškina, pats klausia, kalbina, pasakoja, komentuoja savo, vaikų grupės, šeimos gyvenimą, elgesį ir kt. Geba diskutuoti, moka išklausti, reikšti savo nuomonę. Geba mandagiai bendrauti, gerbti vienas kitą. Kuria grupės taisykles. Stengiasi netrukdyti vienas kitam, dalytis žaislais, tariasi, siūlo, išklauso, derina ketinimus, veiksmus, pastebi ir priima, pats rodo dėmesį kitiems, pastebi ir įvertina mandagumo, atidaus bendravimo privalumus, pats stengiasi taip elgtis. Tyrinėja savo jausmus, kūną, kalbą, domisi kitais, jų veikla, daiktais, sumanymais, nuomone ir kt. Žaidžia socialinius žaidimus: vaidmeninius, sociodramas, situacijų modeliavimo žaidimus. Geba bendrauti su mažais pažįstamais žmonėmis. Atsižvelgdamas į situaciją, stengiasi tinkamai elgtis. Jaučiasi esąs šeimos, grupės narys. Jaučia atsakomybę už save ir grupę. Palygina save, koks yra dabar ir buvo anksčiau: pasako arba pavaizduoja keletą savo pasiekimų, susijusių su augimu. Domisi suaugusiųjų gyvenimu, pasitiki artimaisiais ir gerai pažįstamais suaugusiaisiais: seka jų pavyzdžiu, iš jų mokosi. Dalyvauja išvykose, susitikimuose, šventėse.</p>

LITERATŪRA

1. Adler A. Žmogaus pažinimas. Vilnius, 2003;
2. Artyn vaiko. Vilnius, 1997;
3. Sud. Monkevičienė O., „Ankstyvojo ugdymo vadovas“, Vilnius: Minklės leidyba, 2001;
4. Sud. Monkevičienė O., Vaikų darželio programa. Vėrinėlis. – Vilnius: Leidybos centras, 1993;
5. Bendroji priešmokyklinio ugdymo programa. Vilnius, 2003;
6. Trister Dodge Diane, Colker J. Laura, Cate Heroman; Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas; Vašingtonas; „Presvika“2007;
7. Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams. Vilnius, 1993;
8. Vėrinėlio metai. Idėjos vaikų saviraiškai ir kūrybai. Ruduo. Vilnius, 1995; Žiema.- Vilnius, 1997; Pavasaris.- Vilnius, 1999;
9. Vaikų darželių programa „Vėrinėlis“, Vilnius, 1993;